

RIKSDAGENS PROTOKOLL.

1918. Första kammaren.

Nr 61.

Tisdagen den 15 oktober.

Kammaren sammanträdde kl. 10,30 f. m.

Herr t a l m a n n e n yttrade: Mina herrar! Sedan kammaren sist var samlad, har vårt land hemsökts och hemsökes fortfarande av en svår farsot, som förlamat folkets arbetskraft och spritt sorg i många hem. Denna härjande sjukdom har, såsom vi alla veta, även ryckt bort en av vår konungs söner, hertigen av Västmanland, prins Erik. Mellan svenska folket och dess konungahus har alltid rått en stark känsla av samhörighet. Jag tillåter mig därför här geva ett enkelt uttryck åt vår undersåttliga medkänsla, vårt varma deltagande i den djupa sorg, som genom den unge furstens död drabbat hans höga föräldrar, Hans Maj:t konungen och Hennes Maj:t drottningen.

Anmälades och godkändes riksdagens kanslis förslag till paragrafer i riksdagsbeslutet:

nr 188, angående understöd i vissa fall åt sådan värnpliktig familj, som fullgör tjänstgöring till rikets försvar;

nr 189, angående förslag till lag om förbud mot utsläppande av tjur eller hingst å samfälld betesmark;

nr 190, angående förslag till lag om utrotande av berberisbuskar å viss mark m. m.;

nr 191, angående utredning rörande kubikmetermåttets användning såsom grund vid försäljning av brännved;

nr 192, angående beredande av rörelsekapital för folkhushållningskommissionen för finansiering av import till riket av vissa för folkhushållningen erforderliga förnödenheter;

nr 193, angående dels lag om ändrad lydelse av 5—8, 10, 16, 19, 20, 23, 24, 26 och 28—33 §§ i lagen den 30 juni 1913 om allmän pensionsförsäkring, dels ock lag om ändrad lydelse av 3 § i lagen den 8 juni 1915 om övergångsbestämmelser i anledning av berörda lag den 30 juni 1913;

nr 194, angående anslag för bestridande av på staten belöpande kostnad för pensionstillägg och understöd enligt lagen den 30 juni 1913 om allmän pensionsförsäkring m. m.;

nr 195, angående förslag till lag om rätt i vissa fall för nyttjanderättshavare att inkösa under nyttjanderätt upplåtet område m. m.;

nr 196, rörande förslag till förordning om ändrad lydelse av 17 § 5 mom. i förordningen den 14 juni 1917 angående försäljning av rusdrycker m. m.;

nr 197, rörande förslag till förordning angående handel med skattefri sprit m. m.;

nr 198, rörande förslag till förordning angående vissa alkoholhaltiga preparat;

nr 199, rörande förslag till förordning dels om extra inkomst- och förmögenhetsskatt för år 1919 dels ock om särskild tilläggskatt för år 1918 å inkomst och förmögenhet;

nr 200, rörande förslag till förordning angående vissa ändringar i förordningen den 28 oktober 1910 om taxeringsmyndigheter och förfarandet vid taxering m. m.;

nr 201, rörande förslag till förordning angående försäljning av pilsner m. m.;

nr 202, angående förslag till förordning om ändrad lydelse av 20 § i förordningen den 28 oktober 1910 om inkomst- och förmögenhetsskatt samt avdelning 4:o i de vid samma förordning fogade särskilda anvisningar till ledning vid taxeringen m. m.;

nr 203, angående förslag till ändringar i vissa delar av förordningen den 30 juni 1916 om krigskonjunkturskatt;

nr 204, angående av riksdagen beslutade ändringar i rikets grundlagar;

nr 205, angående förslag till lag om ändrad lydelse i vissa delar av förordningen om kommunalstyrelse på landet den 21 mars 1862 m. m.;

nr 206, angående förslag till lag om ändrad lydelse av § 2 mom. 1, 2, 3 och 4, § 18 samt § 40 mom. 1 i förordningen om landsting den 21 mars 1862;

nr 207, rörande lag om ändrad lydelse av §§ 1, 2, 10, 13, 19, 21, 22, 23, 30, 36, 38 och 39 i förordningen den 21 mars 1862 om kyrkostämman samt kyrkoråd och skolråd m. m.;

nr 208, angående förslag till lag om ändrad lydelse av § 28, § 29 mom. 1 och § 42 i förordningen om kommunalstyrelse på landet den 21 mars 1862 m. m.;

nr 209, angående förslag till lag om ändrad lydelse av § 28, § 29 mom. 4, §§ 30—32 och § 36 mom. 2 i förordningen om kommunalstyrelse på landet den 21 mars 1862 m. m.;

nr 210, angående uppskov med behandlingen av från sistlidna riksdag vilande förslag till ändrad lydelse av §§ 103 och 108 regeringsformen samt § 13, § 14 mom. 2, § 15 mom. 1 och 4, § 17 mom. 1 och 2, § 21, § 69 och § 70 riksdagsordningen, så ock till överrättsstadganden i regeringsformen och riksdagsordningen;

nr 211, rörande förslag till lag om ändrad lydelse av 2, 4, 5 och 6 §§ i lagen den 11 oktober 1907 angående civila tjänstinnehavares rätt till pension;

nr 212, angående överlämnande av reglemente för riksgäldskontoret;

nr 213, med överlämnande av bankoreglementet m. m.; samt

nr 214, i avseende å statsregleringen och rörande med statsverket gemenskap ägande ämnen.

Upplästes följande till kammaren inkomna dödsbevis:

Att lektor *Johan Fredrik Nyström* avled i sitt hem den 18 juli 1918 kl. 6,55 f. m. i en ålder av 62 år 9 månader 22 dagar. Huvuddödsorsak: Cordio arteriosclerosis; bidragande dödsorsak: Diabetes mellitus, intygar härmed

Stockholm den 19 juli 1918.

Oscar Lindbom,

leg. läkare.

Herr talmannen yttrade: Mina herrar! Sålunda har åter en lucka uppstått i våra led. Johan Fredrik Nyström hörde under en lång följd av år till de verksamma männen i vårt politiska liv. Han var en övertygelsens man, i sin krafts dagar med både vilja och förmåga att hävda vad han ansåg vara rätt och klokt. Genom sina personliga egenskaper vann han därjämte många vänner även bland dem, som icke anslöto sig till samma politiska uppfattning som han. Frid över hans minne!

På framställning av herr talmannen beslöt kammaren att till Konungen avlåta skrivelse med anmälan om den genom herr Nyströms död uppkomna ledigheten i kammaren.

Upplästes en till kammaren inkommen skrift av följande lydelse:

Till Riksdagens första kammare.

På grund av hälsoskäl anbåller jag att få avsäga mig min befattning som ledamot av kammaren. Läkarbetyg bifogas.

Åsen, Kungsgården den 11 Oktober 1918.

Anders Göransson.

Det åsyftade läkarintyget, som nu jämväl upplästes, lydde sålunda:

Riksdagsman *Anders Göransson* i Åsen lider av prostatahypertrofi med dysuri är därav förhindrad att vidare deltaga i riksdagsarbetet. Detta betygar

Gävle den 30 september 1918.

K. Weibull,

leg. läkare.

På gjord proposition godkände kammaren det hinder, som herr Göransson åberopat till stöd för sin avsägelse av riksdagsmannabefattningen.

På sedermera av herr talmannen gjord framställning beslöt kammaren att till Konungen avlåta skrivelse med anmälan om den gjorda avsägelsen samt den därigenom inom kammaren uppkomna ledigheten.

Justerades dels två skrivelseförslag ang. ledigheter inom kammaren, dels ock ett protokollsutdrag för denna dag.

Tillkännagavs att Kungl. Maj:t genom offentligt anslag låtit bjuda och kalla riksdagens samtliga ledamöter att denna dag kl. 11 f. m. infinna sig i storkyrkan samt efter förrättad gudstjänst begiva sig till rikssalen för att enligt 36 § riksdagsordningen av Kungl. Maj:t i nåder hemförlovas.

I anledning av denna kallelse avgingo herr talmannen och kammarens ledamöter kl. 10,50 f. m. till storkyrkan, där riksdagspredikan hölls av kyrkoherden i Hedvig Eleonora församling, e. o. hovpredikanten A. J. Källander.

Efter gudstjänstens slut begav sig kammaren till rikssalen, där jämväl andra kammaren infann sig. Sedan herr statsrådet och chefen för justitiedepartementet Löfgren uppläst Kungl. Maj:ts nådiga förordnande för hans excellens herr statsministern Edén att å Kungl. Maj:ts vägnar avsluta riksdagen samt talmännen var för sig framfört kamrarnas undersåtliga välönskningar och riksdagsbeslutet blivit av herr statsrådet och chefen för justitiedepartementet uppläst, förklarade hans excellens herr statsministern i enlighet med det honom lämnade uppdraget 1918 års lagtima riksdag vara avslutad.

Efter det första kammarens ledamöter återkommit till samlingsrummet och där intagit sina platser, framträdde greve Hugo Hamilton till talmansbordet och yttrade: Mina herrar! Årets lagtima riksdag är nu även officiellt avslutad. Vi skiljas i ett ögonblick, då all världen står i bävande förbidan inför de fredstecken, som äntligen visat sig. Enligt vad vi alla veta, skall riksdagen inom kort åter sammanträda för en särskild uppgift. Mätte vi då råkas under en klarnande himmel!

Jag begagnar tillfället att tacka eder alla, mina herrar, för all den vänskap och det överseende, som kommit mig till del och som i så hög grad underlättat mitt arbete som talman.

Detta tal besvarades av herr Odelberg i följande ordalag: Herr talman! Då jag bland här närvarande ledamöter i denna kammar torde vara den som bevistat de flesta riksdagarna, får jag å

kammarens vägnar till eder, herr greve, framföra vårt hjärtliga och vårt värdsamma tack för det framstående sätt, på vilket ni lett våra förhandlingar. Till detta tack fogar jag också en önskan och förhoppning att, då vi åter snart här samlas, vi måtte få arbeta under eder insiktsfulla ledning och att det vänskapsband, som knutits mellan kammaren och eder, måtte bliva allt fastare och fastare.

Kammarens ledamöter åtskildes kl. 11,52 f. m.

In fidem
A. v. Krusenstjerna.
